

සවියෙන් පෙරට අපි එකට -
e-ඉගෙනුම් පාසල
භාරණ අධ්‍යාපන කලාපය

ග්‍රේණිය	විෂය	වාරය	පාඩම / ඒකකය
11	බුද්ධ ධර්මය	01	06. දිවි මගට එළිය දෙන දහම් පද

සැකසුම - කැලුම් ලියනගේ
බප/ හො/දොඹගොඩ සීලරතන මහා විද්‍යාලය

06

දිව් මගට එළිය දෙන දහම් පද

ධම්මපදය යනු

- ❖ සූත්‍ර පිටකයේ බුද්දක නිකායට අයත් ග්‍රන්ථ 15 ක් එකකි.
- ❖ මෙහි වර්ග 26 කි
- ❖ ගාථා 423 කි.
- ❖ නිදාන කතා 299 කි.
- ❖ විශ්ව භාෂා විසිගණනකට පරිවර්තනය වී ඇත.
- ❖ බෞද්ධ ලෝකයගේ මුදුන් මල්කඩ බදු හස්තසාර ග්‍රන්ථයකි. (බෞද්ධයාගේ අත් පොත ලෙස ද හදුන්වයි)

ධම්මපදයේ විශේෂ ලක්ෂණ

ධම්ම පදයේ ඉගැන්වීම් සරල, සුගම මට්ටමේ සිට සංකීර්ණ, ගැඹුරු දහම් කරුණු දක්වා පැතිර යයි.

එහි අඩංගු ගාථා තුළ අර්ථ රසය හා ශබ්ද රසය සංකලනය වී ඇත.

තාලානුකූල ව සජ්ඣායනා කිරීමට හැකි වීම එහි ඇති විශේෂ ලක්ෂණයකි.

ශ්‍රවණය කිරීමෙන් නිරාමිස ප්‍රීතියක් ද භුක්ති විඳිය හැකි ය.

ධම්ම පද ගාථා මගින් අප

ජීවිතය සකස් කර ගත යුතු ආකාරය, කළ යුත්ත, නොකළ යුත්ත මැනවින් පෙන්වා දෙනු ලැබේ.

ප්‍රායෝගික වශයෙන් වැදගත් දහම් කරුණු රැසක් මෙම කෘතිය අපට පැහැදිලි

කර දෙයි.

කර දෙයි. ධම්මපදට්ඨ කථාව අනුව එම ගාථා දේශනා කොට තිබෙන්නේ විවිධ සිදුවීම් මුල් කොටගෙන ය. කිසි යම් ගාථාවකට හෝ ගාථා කිහිපයකට හෝ මුල් වූ එබඳු සිදුවීම් ඇතුළත් කතා පුවත් නිදාන කතාව යනුවෙන් හැඳින්වේ.

අන්තර්ගත ගාලාවන්

‘අක්කොච්ඡිමං’ ආදී මේ දේශනාව බුදුරජාණන්වහන්සේ දෙවුම වැඩවාසය කරන සමයෙහි තිස්සහෙරුන් අරභයා දෙසුසේක.

අක්කොච්ඡි මං අවධි මං
අජ්ඣි මං අහාසි මේ
යේ තං උපනයිහන්ති
චේරං තේසං න සම්මති

(ධම්ම පදය- යමක වග්ග)

අසවලා මට බැන්නේ ය, මට පහර දුන්නේ ය, මා පැරදවූයේ ය, මා සතු දේ පැහැර ගත්තේ ය, යනුවෙන් යම් අය නැවත නැවතත් සිතමින් චෛර බඳිත් නම් ඔවුන්ගේ චෛරය නොසන්සිඳේ.

ගැටුම් සහගත දොමනස් සහගත අත්දකීමකට මුහුණ දෙන නොවැඩූ සිත් ඇති පෘථිවි පුද්ගලයා ක්‍රියාත්මක වන ආකාරය හා එමගින් උදා වන අවසන් ඵලයේ ස්වභාවය මෙම ගාථාවෙන් පෙන්වා දෙනු ලැබේ. කිසිවකු තමාට කායික, මානසික වශයෙන් සිදු කළ විරුද්ධවාදීකම් ගැන මෙනෙහි කරමින් කාලය ගත කිරීම නොදියුණු පුහුදක් මිනිසාගේ ස්වභාවයයි. ඔහුගේ වෛරය නොසංසිදේ.

pitaka.lk/dhammapada

‘අක්කොච්ඡිමං’ ආදී මේ දේශනාව බුදුරජාණන්වහන්සේ දෙවුම වැඩවාසය කරන සමයෙහි තිස්සහෙරුන් අරභයා දෙසුසේක.

අක්කොච්ඡි මං අවධි මං
අජ්නි මං අනාසි මේ
යේ තං න උපනයිහන්ති
චේරං තේසුපසම්මති

(ධම්ම පදය- යමක වග්ග)

අසවලා මට බැන්නේ ය, මට පහර දුන්නේ ය, මා පැරදවූයේ ය, මා සතු දේ පැහැර ගත්තේ ය, යනුවෙන් යම් අය නැවත නැවතත් සිතමින් ක්‍රෝධ නොබඳිත් නම් ඔවුන්ගේ වෛරය සන්සිඳේ.

මෙම ගාථාවෙන් පෙන්වා දෙන්නේ කිසි යම් අයකු තමාට බැණ වැදුණ ද, පහර දුන්න ද, තමා පරාජය කළ ද, තම වස්තුව පැහැර ගත්ත ද එවිට ක්‍රියා කළ යුතු ආකාරය පිළිබඳ බෞද්ධ දක්ම ය. වෙනත් අයකු තමාට සිදු කළ වාචසික කායික අකටයුත්තක දී තමාට හිංසා පීඩා සිදු කළ තැනැත්තා කෙරෙහි ද්වේෂ සහගත සිතුවිලි උපදවා නොගෙන තමාට සිදු කළ බැණ වැදීම, පහර දීම, පැරදවීම, පැහැර ගැනීම නැවත නැවත මෙනෙහි නොකිරීමෙන් වෛරය සංසිදුවා ගත හැකි ය.

හ නං කම්මං කනං සාධු ආදි මේ ධර්මදේශනාව ශාස්තෘන්වහන්සේ දෙවිරම වාසයකරන කාලයෙහි එක් ගොවියෙක් උදෙසා දේශනාකළහ.

නතං කම්මං කතං සාධු
යං කත්වා අනුතප්පති
යස්ස අස්සුමුඛෝ රෝදං
විපාකං පටිසේවති

(ධම්ම පදය- බාල වග්ග)

යමක් (යම් ක්‍රියාවක්) කිරීමෙන් පසු තැවෙන්නට සිදු වේ ද
යමක (යම් ක්‍රියාවක) විපාකය කළළ පිරි මුහුණින් යුතු ව
අඬමින් විඳින්නට සිදු වේ ද එබඳු දේ නොකිරීම යහපත් ය.

එදිනෙදා ජීවිතයේ දී අප නිරත වන විවිධ ක්‍රියා ඇත. ඒ අතර ඇතැම් කටයුතු තමාට ද අනුන්ට ද වැඩදායක නොවේ; අවැඩ පිණිස ම පවතී. ජීවිත කාලය තුළ සිදු කරනු ලබන මෙවැනි ක්‍රියා පසුකාලයේ දී සිහිපත් කරන විට පසු තැවීමට සිදු වේ ද එම ක්‍රියාව අයහපත් ය. එබඳු ක්‍රියාවලින් වැළකී සිටිය යුතු බව ඉහත ධම්මපද ගාථාවෙන් පෙන්වා දෙනු ලැබේ.

"අත්තනාව කහන්හි" යන ධර්මදේශනය ශාස්ත්‍රාත් වහන්සේ සැවැත්නුවර ජේතවන විහාරයේ වැඩසිටියදී චූලකාල උපාසක නිමිති කරගෙන දේශනා කරන ලද්දකි.

අත්තනාව කතං පාපං
අත්තනා සංකිලිස්සති
අත්තනා අකතං පාපං
අත්තනාව විසුජ්ඣති
සුද්ධි අසුද්ධි පච්චත්තං
නාකද්ධෙද්ධං විසෝධයේ

(ධම්ම පදය- අත්තවග්ග)

යමෙකු පව් කළොත් එයින් ඔහු ම කෙලෙසෙන්නේ ය.
යමෙකු පව් නොකළොත් එයින් ඔහු ම පිරිසිදු වන්නේ ය.
පිරිසිදුකම හා අපිරිසිදුකම පවතින්නේ තමා කෙරෙහි ම ය.
එක් අයෙකුට තවත් අයෙකු පිරිසිදු කළ නොහැකි ය.

මෙම ගාථාවෙහි පුද්ගල පාරිශුද්ධිය පිළිබඳ ඉතා වැදගත් ඉගැන්වීමක් ඇතුළත් වේ. එනම් කිසියම් පුද්ගලයකුට මුහුණ පෑමට සිදු වන දුක් කම්කටොලු හෝ සැප සම්පත් හෝ සියල්ලට ම හේතු වන්නේ තමා විසින් සිදු කරන ලද පාප කර්ම හෝ පුණ්‍ය කර්ම ය. පුද්ගලයාගේ පිරිසිදුකම හෝ අපිරිසිදුකම අනෙකකුට ලබා දිය හැක්කක් නොව තමා විසින් ම උදා කර ගනු ලබන්නකි.

pitaka.lk/dhammapada

"සුකරානි" යන මේ ධර්මදේශනය ශාස්තෘන් වහන්සේ රජගහනුවර වේළුවනාරාමයේ වැඩසිටිය දී සංඝභේද කිරීම අරභයා දේශනා කළහ.

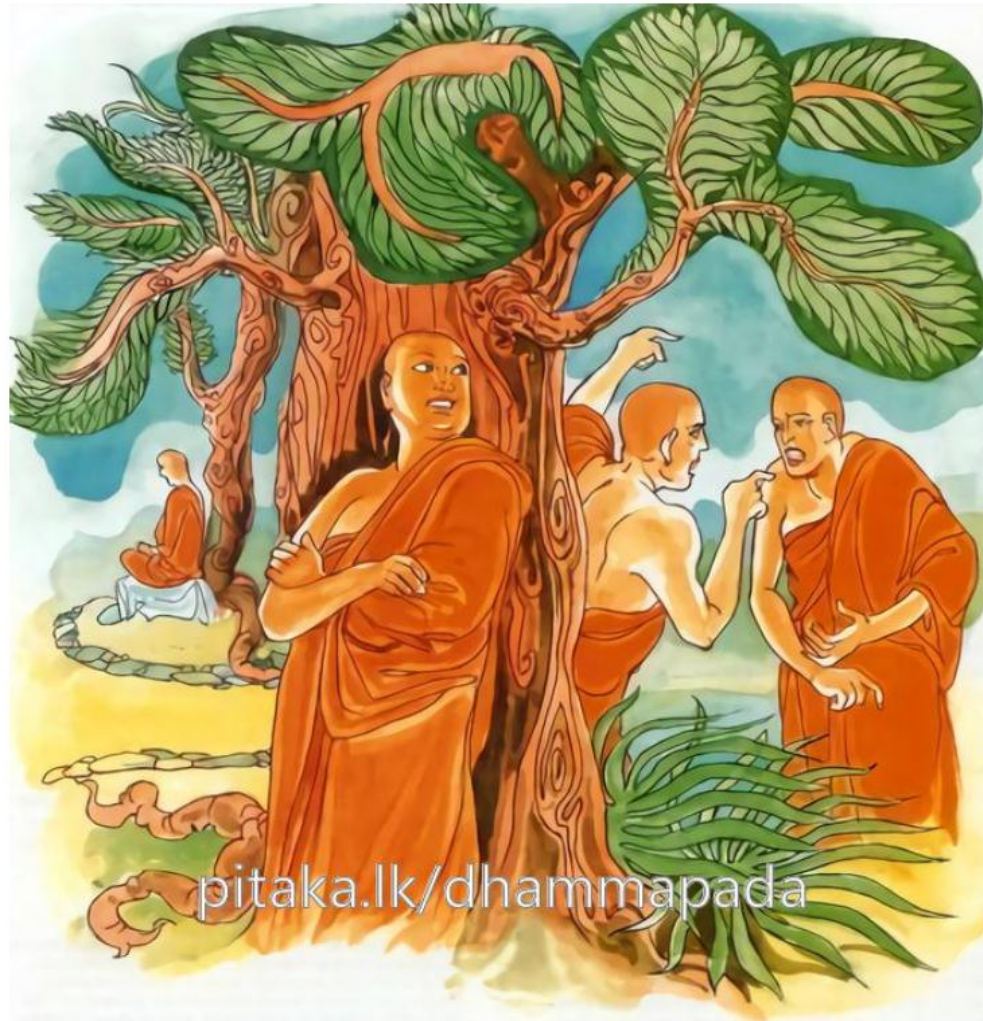
සුකරානි අසාධුනි
අත්තනෝ අහිතානි ච
යං චේ හිතංච සාධුංච
තං චේ පරමදුක්කරං

(ධම්ම පදය- අත්ත වග්ග)

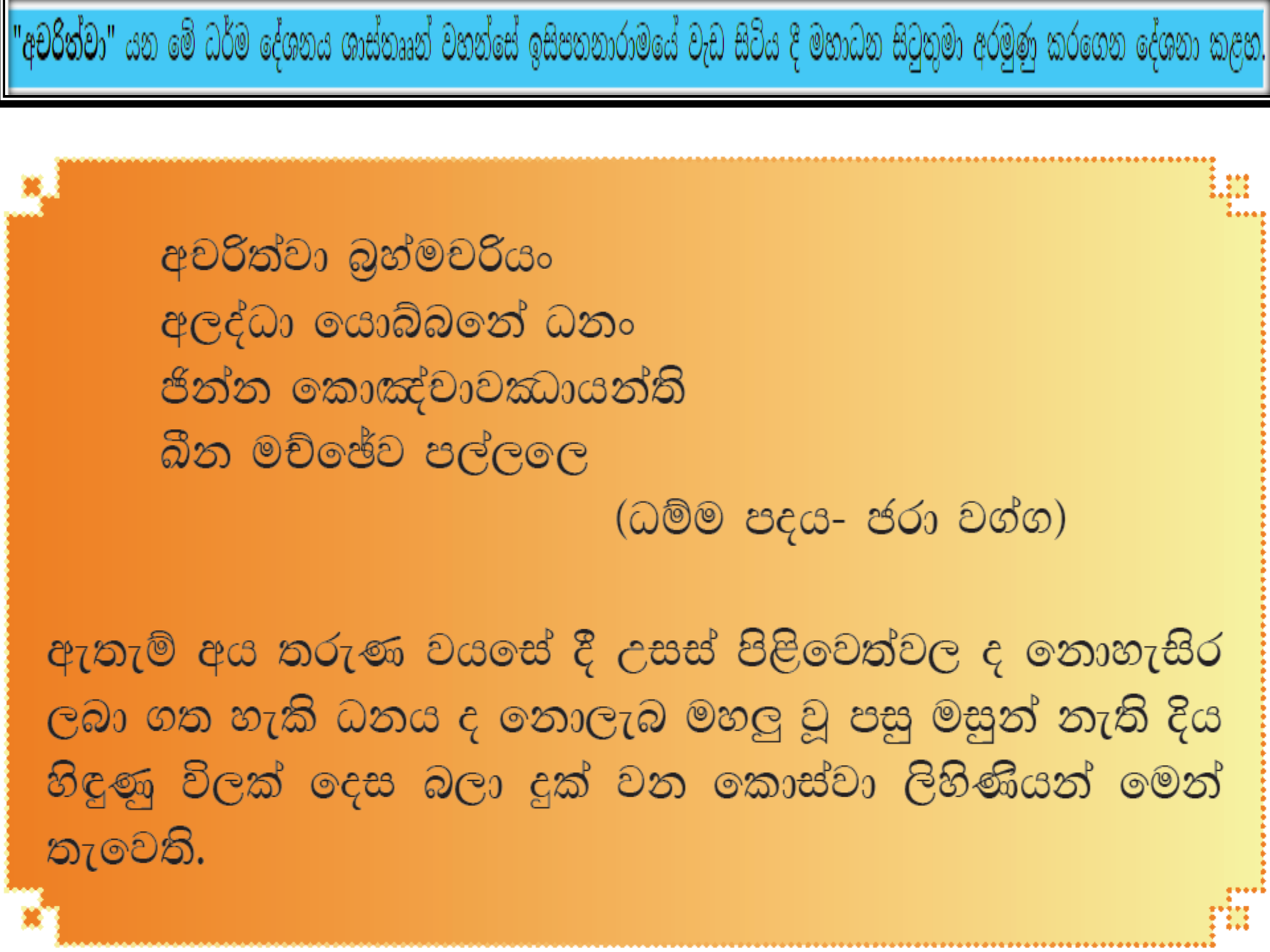
තමාට අහිත වූ අයහපත් දේ කිරීම ඉතා පහසු ය. යම් දෙයක් තමාට වැඩදායක ද යහපත පිණිස හෝ පවතී ද එවැනි දේ කිරීම ඉතා අපහසු ය.

සත්ත්වයෝ නිරන්තරයෙන් පාපයට නැඹුරුවන්නෝය; නරක අවැඩදායී කටයුතුවල නියැලීමට වැඩි කැමැත්තක් දක්වති; එහෙත් තමාට යහපතක්, වැඩදායක බවක් ගෙන දෙන ක්‍රියා සිදු කිරීමට පෙළඹීම අඩුය. ඒ අනුව තමාට අවැඩදායී ක්‍රියා කිරීම ඉතා පහසු වන අතර වැඩදායී ක්‍රියා සිදු කිරීම ඉතා අපහසු වේ.

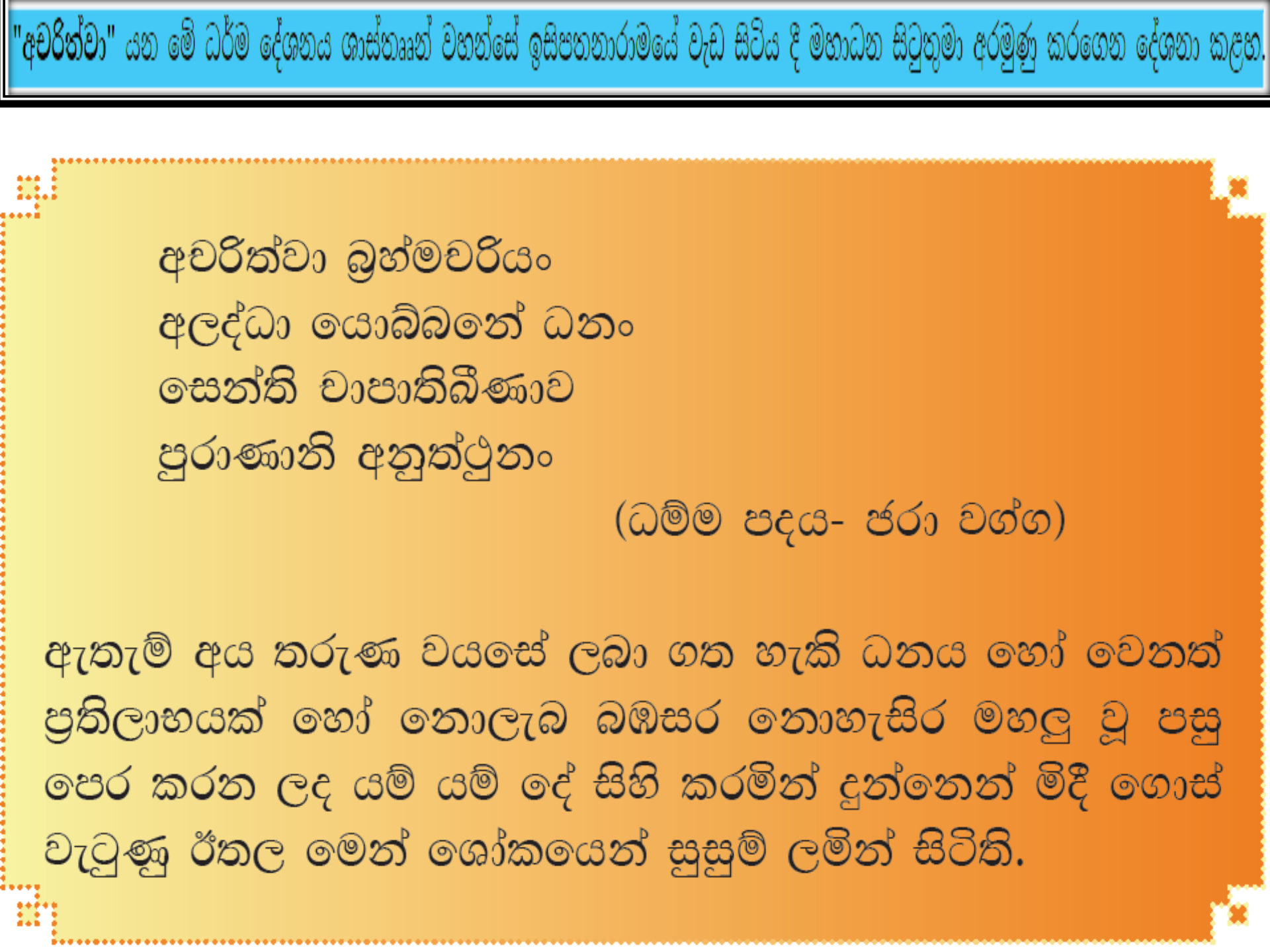
"අවරිත්වා" යන මේ ධර්ම දේශනය ශාස්ත්‍රාත් වහන්සේ ඉසිපතනාරාමයේ වැඩ සිටිය දී මහාධන සිටුතුමා අරමුණු කරගෙන දේශනා කළහ.

අවරිත්වා චුන්මවරියං
අලද්ධා යොබ්බතේ ධනං
ජින්න කොඤ්චාවකධායන්ති
බ්බන මච්ඡේව පල්ලලෙ

(ධම්ම පදය- ඡරා වග්ග)

ඇතැම් අය කරුණ වයසේ දී උසස් පිළිවෙත්වල ද නොහැසිර
ලබා ගත හැකි ධනය ද නොලැබ මහලු වූ පසු මසුන් නැති දිය
හිඳුණු විලක් දෙස බලා දුක් වන කොස්වා ලිහිණියන් මෙන්
තැවෙති.

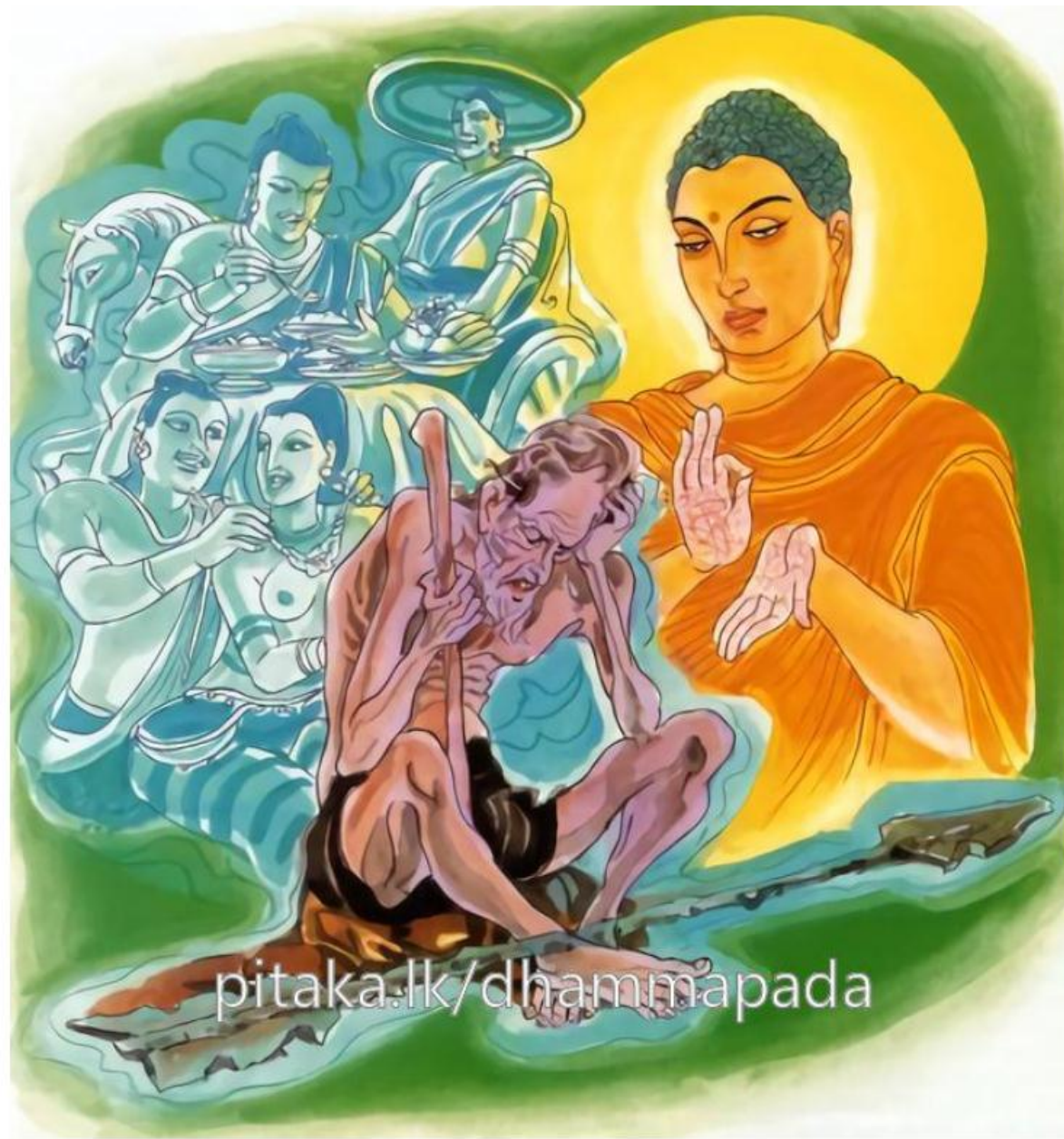
"අවරිත්වා" යන මේ ධර්ම දේශනය ශාස්තෘන් වහන්සේ ඉසිපතනාරාමයේ වැඩ සිටිය දී මහාධන සිටුතුමා අරමුණු කරගෙන දේශනා කළහ.

අවරිත්වා ඉන්මවරියං
අලද්ධා යොබ්බතෝ ධනං
සෙන්ති වාපාතිබ්බිණාව
පුරාණානි අනුත්ථනං

(ධම්ම පදය- ජරා වග්ග)

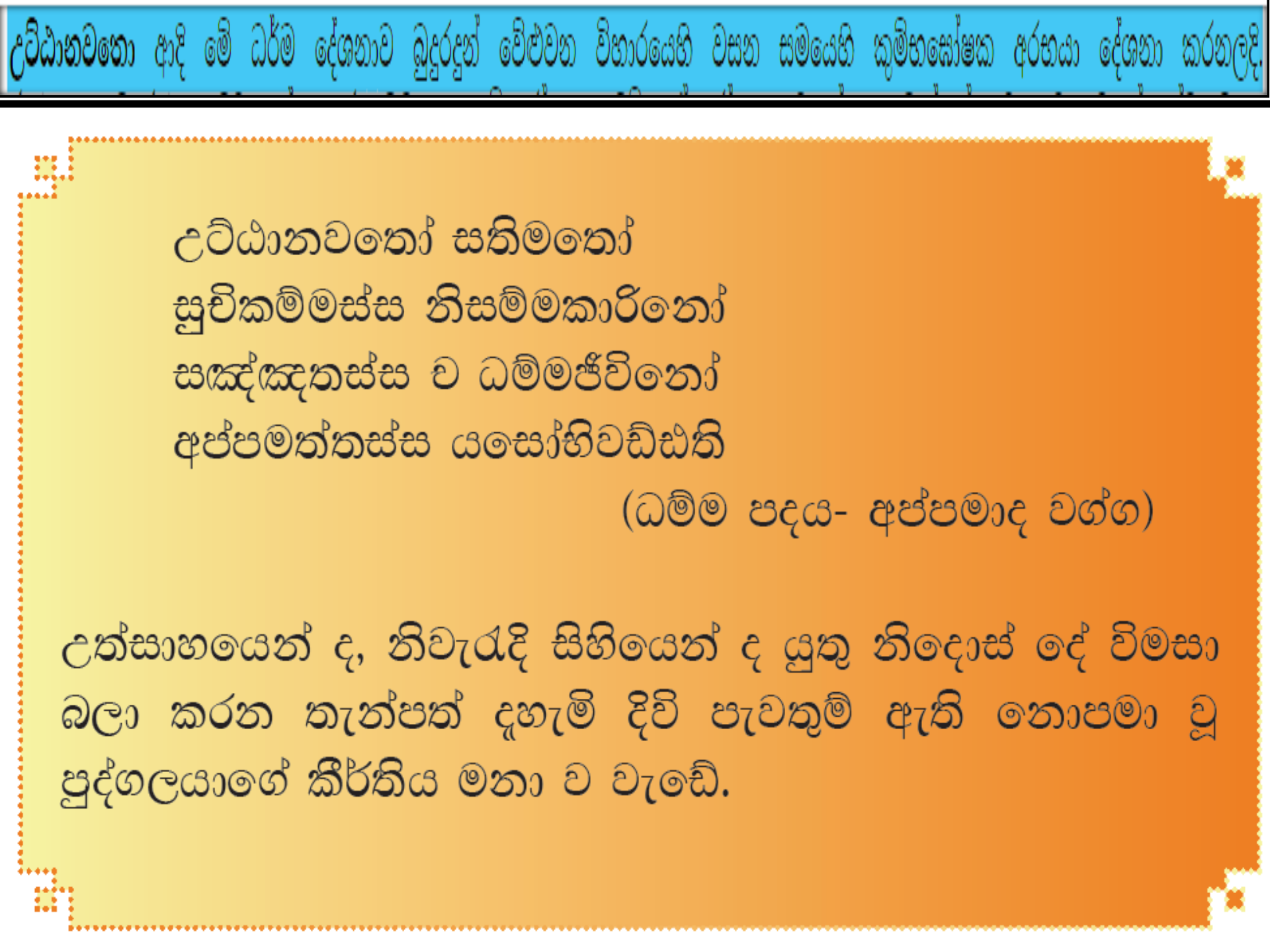
ඇතැම් අය කරුණ වයසේ ලබා ගත හැකි ධනය හෝ වෙනත් ප්‍රතිලාභයක් හෝ නොලැබ බලසර නොහැසිර මහලු වූ පසු පෙර කරන ලද යම් යම් දේ සිහි කරමින් දුන්නෙන් මිදී ගොස් වැටුණු ඊතල මෙන් ශෝකයෙන් සුසුම් ලමින් සිටිති.

තුරුණ අවධියේ අර්ථවත් අයුරින් ජීවත් නොවුණහොත් වයස්ගත වූ පසු ව පසු

තැවීමට සිදු වන බව මෙම ගාථා දෙකෙන් ම ලබා දෙන උපදේශයයි. බ්‍රහ්ම චර්යාව යනු උසස් හැසිරීමයි. එනම් යහපත් චරිතයකින් යුතු ව ජීවත් වීමයි. සීලාදී ගුණධර්ම ප්‍රගුණ කළ යුතු වන්නේ කුඩා කල සිට ම ය. එසේ ම තුරුණු වියේ කායික මානසික ශක්තිය හොඳින් පවතින බැවින් සිය ජීවිකාව පවත්වා ගැනීමට ප්‍රමාණවත් ධනයක් ද උපයා ගත යුතු ය. තුරුණු වියේ එසේ නොකිරීමෙන් වයස්ගත වූ විට පසු තැවීමට සිදු වේ. හේතුව වයෝවෘද්ධ වූ විට කායික මානසික ශක්තිය හීන වන බැවිනි. මෙමගින් අපට උගත හැකි වැදගත් ම පාඩම නම් ජීවිතයේ අවසන් කාලය හොඳින් ගත කිරීමට නම් තුරුණු අවධියේ සිට උත්සාහ සම්පන්න ව අප්‍රමාදී ව නිවැරදි දිවි පෙවෙතක් ගත කළ යුතු බවයි.

උට්ඨානවතෝ ආදි මේ ධර්ම දේශනාව බුදුරජුන් වේළුවන විහාරයෙහි වසන සමයෙහි කුමහසෝමක අරභයා දේශනා කරනලදි.

උට්ඨානවතෝ සතිමතෝ
සුචිකම්මස්ස නිසම්මකාරිතෝ
සඤ්ඤතස්ස ච ධම්මජීවිතෝ
අප්පමත්තස්ස යසෝනිවච්චති

(ධම්ම පදය- අප්පමාද වග්ග)

උත්සාහයෙන් ද, නිවැරදි සිහියෙන් ද යුතු නිදොස් දේ විමසා
බලා කරන තැත්පත් දහැමි දිවි පැවතුම් ඇති නොපමා වූ
පුද්ගලයාගේ කීර්තිය මනා ව වැඩේ.

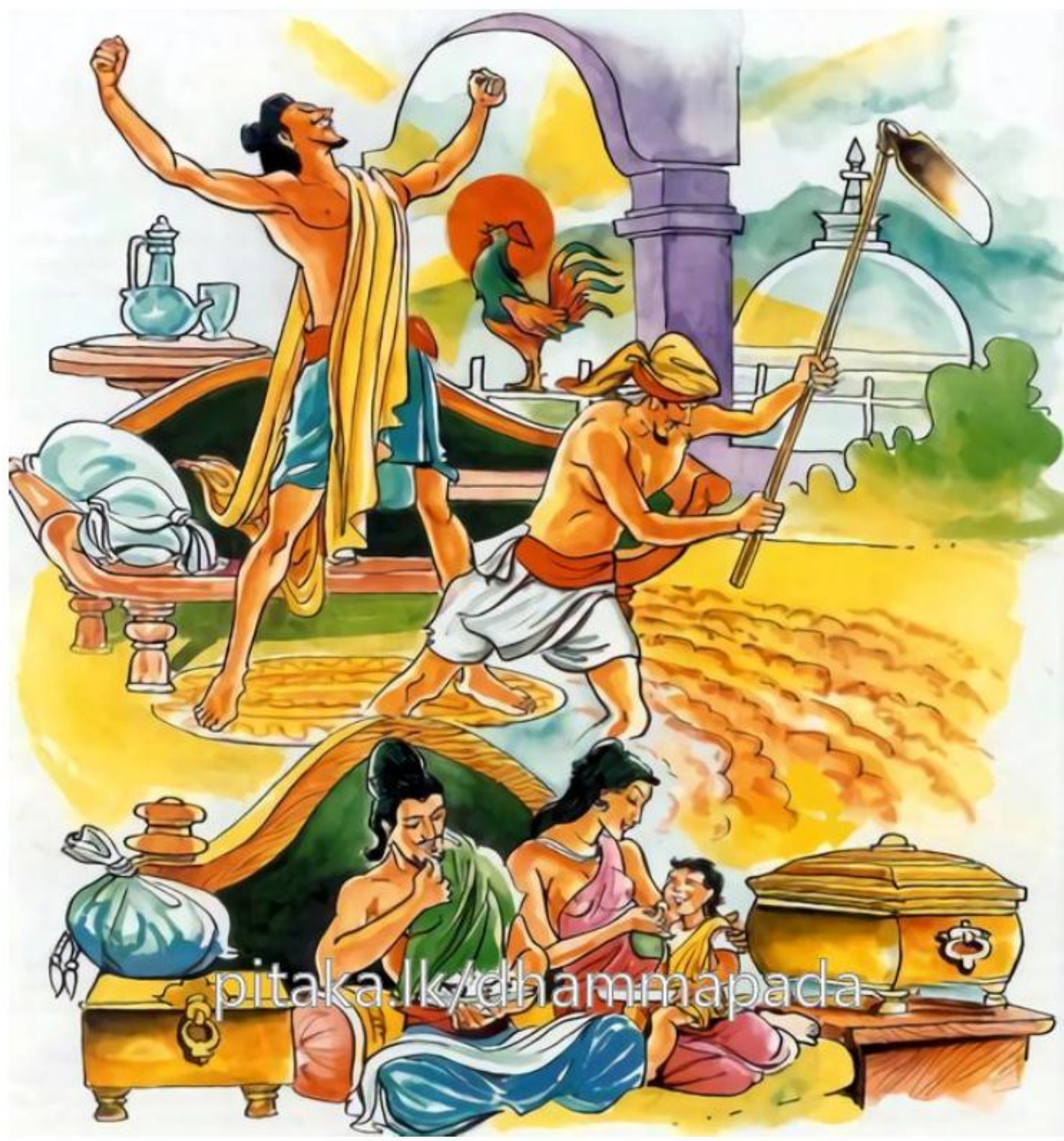

දියුණු වන පුද්ගලයකු තුළ තිබිය යුතු ගුණාංග හතක් මෙම ගාථාවෙන් ඉදිරිපත් කෙරේ. මෙලොව හා පරලොව දියුණුව සලසා ගැනීමට කටයුතු කරන්නකු තුළ පැවතිය යුතු අත්‍යවශ්‍ය ම ගුණාංගය උත්සාහයයි. උත්සාහය සම්පත්තියක් ලෙස ද හඳුන්වා ඇත. සිහිය උපදවාගෙන කටයුතු කරන්නා සිය කාර්යයන් ව්‍යාකූල කර නොගනී. විමසා බලා

නොමිලේ බෙදාහැරීම සඳහා ය.

කටයුතු කිරීම බුදු දහමේ යෝනිසෝ මනසිකාරය නමින් හැඳින්වේ. අත්ධානුකරණයෙන් තොර ව අර්ථවත් ව කටයුතු කිරීමට මෙම ගුණාංගය ඉතා වැදගත් ය. තැන්පත්කම හෙවත් සංවරය සාර්ථක ලෞකික හා ආධ්‍යාත්මික ජීවිතයක් ගත කිරීමට ඉවහල් වේ. බුදු දහමින් පිටුදකින ප්‍රමාදය අධ්‍යාපනික ජීවිතයේ ජයග්‍රහණ අහිමි කිරීමට මෙන් ම ජීවත් වන කාලය තුළ ලබාගතයුතු බොහෝ දේ තමාගෙන් ඇත් කිරීමටත්, අධ්‍යාත්මික ජීවිතයෙන් ද පරාජය කිරීමටත් ඉවහල් වන ප්‍රධානතම සාධකය වේ.

pitaka.lk/dhammapada

පාඩමට අදාළ ප්‍රශ්න

I කොටස

01. නිවැරදි පිළිතුර ලකුණු කරන්න.

1. ධම්ම පදය අයත් වන්නේ,
  - i. දීඝ නිකායටය
  - ii. බුද්දක නිකායටය
  - iii. මජ්ඣිම නිකායටය
  - iv. අංගුත්තර නිකායටය
2. ධම්ම පදය ඇතැම් විට හඳුන්වනු ලබන තවත් නමක් වන්නේ,
  - i. පිරුචාණා පොත් වහන්සේ ලෙසය
  - ii. බෞද්ධයාගේ පිං පොත ලෙසය
  - iii. නිතර පරිහරණය කරන ලෙසය
  - iv. බෞද්ධයාගේ හස්තසාර ග්‍රන්ථය ලෙසය
3. ධම්ම පදයේ ගාථා ප්‍රමාණය නිවැරදි වර්ණය වනුයේ,
  - i. 422 කි
  - ii. 424 කි
  - iii. 425 කි
  - iv. 423 කි
4. එහි ඇතුළත් නිදාන කතා ප්‍රමාණය වන්නේ,
  - i. 299 කි
  - ii. 399 කි
  - iii. 199 කි
  - iv. 549 කි
5. අටුවා යන්නෙහි අදහස වන්නේ,
  - i. පාළි පාඨ සඳහා අමතර විස්තර සපයා ඇති ග්‍රන්ථයකි
  - ii. පාළි ගාථා රචනයට උපදෙස් දෙන ග්‍රන්ථයකි
  - iii. පාළි ව්‍යාකරණය පිළිබඳ තොරතුරු ඇති ග්‍රන්ථයකි
  - iv. ඉහත සඳහන් සියල්ලම සඳහා තොරතුරු ඇති ග්‍රන්ථයකි
6. ධම්ම පදයේ වග්ග ප්‍රමාණය වන්නේ,
  - i. 36 කි
  - ii. 46 කි
  - iii. 26 කි
  - iv. 16 කි
7. ධම්ම පදය ග්‍රන්ථයට ලියා ඇති අටුවා ග්‍රන්ථයේ නම වනුයේ,
  - i. දහම් ගාථා යන්නයි
  - ii. ථේරගාථා යන්නයි
  - iii. ධම්මපදවිඨ කතා යන්නයි
  - iv. සද්ධර්ම කතා යන්නයි
8. ධම්ම පදයේ ඇතුළත් වග්ග තුනක් සඳහන් වර්ණය වනුයේ,
  - i. කරණිය, මංගල, රතන
  - ii. ජාතක, උදාන, ඉතිවුත්ථික
  - iii. මෝර, වන්ද, සූරිය
  - iv. යමක, චිත්ත, පණ්ඩික

9. දියුණුවන පුද්ගලයෙක් තුළ නිඛිය යුතු ගුණ හයක් පිළිබඳ ඉගැන්වෙන ධර්ම පද ගාථාව වන්නේ,
i. උච්චානවතෝ සතිමතෝ	iii. සුකරානි අසාධුනි
ii. මනෝ පුබ්බං ගමා ධම්මා	iv. අක්කොච්ඡි මං අවධි මං
10. උච්චානවතෝ සතිමතෝ යන ගාථාව සඳහන් වන්නේ ධර්ම පදයේ,
i. යමක වග්ගයේය	iii. පණ්ඩිත වග්ගයේය
ii. අප්පමාද වග්ගයේය	iv. පුෂ්ප වග්ගයේය

II කොටස

- සියළු ප්‍රශ්න සඳහා පිළිතුරු සපයන්න.

02. I. ධර්ම පදයේ ඇතුළත් වග්ග පහක නම් ලියන්න.
- II. අටුවා ශ්‍රත්ථයක් යනු කුමක්දැයි සඳහන් කරන්න.
- III. “අත්තනාව කතං පාපං” යන ගාථාව සම්පූර්ණ කරන්න.
- IV. “නිසම්මකාරිනෝ” යන්නෙහි අර්ථය ලියන්න.
- V. “යමෙක් පථි කළහොත් ඔහුම අපිරිසිදු වන්නේය” යන අදහස ඇති ධර්ම පද ගාථාව හා අර්ථය ලියන්න.
03. I. ධර්ම පදයේ නිධාන කථා ප්‍රමාණය සඳහන් කරන්න.
- II. ධර්ම පදය ත්‍රිපිටකයේ කුමන පිටකයට අයත්දැයි සඳහන් කරන්න.
- III. “ධර්ම පදය ඇසුරු කිරීමෙන් නිවැරදි උසස් ජීවිතයක් ගොඩනගා ගත හැකිය.” පැහැදිලි කරන්න.

පිළිතුරු

1 කොටස

1. 11
2. IV
3. IV
4. III
5. I
6. III
7. III
8. IV
9. I
10. II

2. I යමක/ අප්පමාද/ බාල / ඡරා / අත්ත

II පාලි පාඨ සදහා අමතර විස්තර සපයා ඇති ග්‍රන්ථයකි.

III අත්තනාව කතං පාපං

අත්තනා සංකිලිස්සති

අත්තනා අකතං පාපං

අත්තනාව විසුජ්ඣති

සුද්ධි අසුද්ධි පච්චත්තං

නාඤ්ඤමඤ්ඤෝ විසෝධයේ

IV විමසා බලා කරන

V අත්තනාව කතං පාපං

අත්තනා සංකිලිස්සති

අත්තනා අකතං පාපං

අත්තනාව විසුජ්ඣති

සුද්ධි අසුද්ධි පච්චත්තං

3. I 299

II සුත්‍ර පිටකය

III ධම්මපදයේ ගාථා සහ තෙරුම් නිදසුන් ලෙස දක්වමින් පිළිතුර ලිවිය යුතුය (පෙළ පොත 49 - 54 පිටු)

ಚೆನ್ನನಿಡೆ!